

ISSN 2146-3476

144 sayfa; 170 x 100 mm; • 4 TL

Galileo'nun öldüğü yıl doğan Newton (1643-1727) kendinde olduğu gibi değil, ama çağdaş bilim felsefeciliğinin onu görmeyi istediği gibi bilinir. Ve Newton'ın kendisi de tam olarak öyle görülmeyi istedi — pozitivizmin yıldızı olarak. Yaygın görüşü özetteleyen bir yazara göre, "Sunduğu bilim görüşü, yazısındaki duruluk, bulunduğu yeni şeylerin sayısı öyle bir fiziksel ve matematiksel kavrayış sergiler ki, bilimde herhangi bir zamanda bir benzeri yoktur." Newton bugün nesnel, pozitif bilimcinin prototipi olarak kabul edilir, ve *Philosophiae Naturalis Principia Mathematica* ise "the opus that laid the foundation for modern science" olarak.

Bu neredeyse tapınmaya varan tutumun arkasında Newton'ın kalkülüsü, evrensel yerçekimi yasasını, ve optik kuramını "keşfettiği" gibi "sıradan" bilgiler, herkesin bildiği "gerçekler" yatar.

Isaac Newton

Philosophiae Naturalis Principia Mathematica
(SEÇMELER)

Çeviren: Aziz Yardımlı

Gerçeklerin böyle belirlenen Newton fenomeni ile ilgisi başka türdür.

— 'En iyi' fizikçi olan Newton'ın olgun yaşamının en büyük bölümünde simya üzerine derlediği dev kaynakça 5000 kadar girişten oluşur, ve konu üzerine yazıları matematik ve 'mekanik' üzerine yazılarının her birini çok çok aşar. Pozitivizm buna karşı çıkacak bir saltık gerçeklik ölçütü yoktur.

— Newton bir özeğe doğru düşme deviminin sarmal bir yol izleyeceğini, ve yerçekimi kuvvetinin cisimler arasındaki uzaklığın karesi ile ters orantılı olarak azalmadığını, aslında hiçbir biçimde değişmediğini düşünüyordu. Sonunda Hooke tarafından düzeltildi. *Principia*'nın deneyimlerden tümevarım yoluyla türetilen enteresan kavramları arasında örneğin "kütle = yoğunluk x hacim" da bulunur. Böyle şeyler peygamberlik karakterine zarar vermek yerine, tersine katkıda bulunurlar.

— Bir Arian olan Newton kuvvetin özdeğe öznlü olduğu biçimindeki özsel mekanik kavramın doğrulanmasını ateizm olarak gördü. Yerçekimi onun için Hermetik bir Tanrının istenci, ve Uzay ise tanrısal *sensorium*, Tanrının duyu örgeni idi.

— Kalkülüsün bulunuşuna gelince, bu bilim bugün de kullanılan notasyonu ile Leibniz tarafından bulunuşundan on yıl sonra Newton tarafından, ama işe yaramaz bir "akılar/fluxions yöntemi" ile bir kez daha bulundu.

Tapınmak gereksinimi tapınma nesnesini yaratmada hiçbir zaman güçlük çekmemiştir.